

ANTTI RITVANEN

HYVÄÄ
JATKOA,
HOMO
SAPIENS!

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Akselille, Hertalle ja Holo kapiensille

Lainaukset:

Leena Krohn: Matemaattisia olioita tai jaettuja unia

Catullus: Minä vihaan ja rakastan (suom. Jukka Kemppinen)

Rihanna & Mikky Ekko: Stay (säv. ja san. Justin Parker ja Mikky Ekko)

Jimmy Gator on henkilöhahmo elokuvassa Magnolia
(käsikirjoitus ja ohjaus Paul Thomas Anderson)

Bob Marley & The Wailers: Three little birds (säv. ja san. Bob Marley)

Gillian Welch: Look at Miss Ohio (säv. ja san. Gillian Welch ja David Rawlings)

Laurie Anderson: O Superman (säv. ja san. Laurie Anderson)

Sielun Veljet: Pohjois-Amerikka (säv. Ismo Alanko, Alf Forsman, Jouko Hohko ja
Jukka Orma, san. Ismo Alanko)

Kiitos tuesta Kariston säätiö, Otavan Kirjasäätiö, Taiteen edistämiskeskus

© Antti Ritvanen & Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-34583-1

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

*Niin, minä vaihdun, minäkin tulen kerran olemaan toinen,
aivan toisenlainen kuin nyt. Sitä minää ei kukaan vielä tunne
eikä se itsekään tunne itseään.*

– LEENA KROHN

*Minä vihaan ja rakastan. En tiedä miksi.
En tiedä vaan tunnen, ja se tunne repii.*

– CATULLUS

Kuuntele minua, kuuntelen sinua.

– KANSANRADIO

SISÄLLYS

<i>Valtakunnansovittelija</i>	13
<i>Musta sumu</i>	43
<i>Rutger Hauerin näköinen mies</i>	87
<i>Reea Titaani (Sori siitä)</i>	179
<i>Lumisadepallo</i>	231
<i>Totaalinen v#*?u greizinezz</i>	295
<i>Sovinnon taika</i>	349
<i>Mutta kuka on Henirk Gnarlusn?!?</i>	407
<i>Hyvää jatkoa, Homo sapiens!</i>	443

VALTAKUNNANSOVITTELIJA

*Not really sure how to feel about it
Something in the way you move
Makes me feel like I can't live without you*

– RIHANNA & MIKKY EKKO

1.

Myöhemmin hän piti varmana ettei se ollut sattumaa, ehkä ei mikään siitä. Mitä luultavimmin hän, psykoterapeutti, tv-esiintyjä ja kirjailija Henrik Alexander Granlund, 41, oli yksinkertaisesti *päättänyt* rakastua sinä iltana.

Pitkän päivän jälkeen Henrik jätti auton parkkiin ja käveli työhuoneeltaan Kurviin, osti kukkapaketin ja jatkoi Helsinginkatua gallerialle. Jo kaukaa hän näki sen edessä palloilevat ihmiset, erotti lapsuudenkaverinsa, valokuvaaja Juhana Virran ruskeassa polkkatukassaan muita päätä pidempänä, puhaltelemassa savua kädet heiluen, nautiskelemassa keskipisteenä olostaan.

– Kato, Valtakunnansovittelija, ilahtui Virta, otti vastaan kukat, levitti kädet halaukseen paketti toisen käden sormissa vaikeasti roikkuen.

Hetken mielijohteesta Henrik pummasi Virralta pikkusikarin, sai sen ja tulta, nyökkäili ympärillä oleville, ei uskoakseen tuntenut ketään – varovaisista hymyistä päätellen ne tunnistivat hänet kyllä. Keskustelu jatkui vähän vaivalloisesti, palasi pian hiprakaiseen tunnelmaan ja äänenvoimakkuuteen.

Sikarinsavu humautti päähän heti; Henrik oli äkkiä iloinen että oli tullut, että oli elossa, ihmisten parissa, nyt ja tässä, *vittu*

saatana. Hän asetti jalat pienesti haralleen ettei horjuisi, huomasi syrjemmällä seisovan punahiuksisen naisen joka tuijotteli puhe-
linta otsa huolen kurtuilla, tupakka toisessa kädessä. Hänen sitä tarkkaillessaan kävi lokakuun tuuli, ja nainen värisi hihattomassa paidassaan. Henrikin sisällä sykähti – ensimmäinen ajatus oli riisua rotsi, mennä tyrkyttämään sitä naisen harteille. Hän rykäisi, imaisi taas savua, mietti miten nainen eleen kokisi, setämäisenä pokaussyrityksenä, se oli häntä nuorempi, paljonko, viisi vuotta, ehkä kymmenen. Pitkä tukka oli nostettu pään päälle nutturalle, huulissa kirkas puna niin kuin nykyään oli tapana. Selvästi sillä oli huolia – ja Henrik halusi kuulla mitä, hän halusi lohduttaa, tunne hämmentävän voimakas, sekoittui jonkinlaiseen eroottiseen lataukseen, sekin äkkiä pätkähullun vahva. Henrik tarkasteli sikaria sormien välissä – oliko tupakan seassa jotain vahvempaa, no miten voisi. Hän räpytteli läppärin tuijottamisesta kuivia silmiään, pakottautui keskittymään Virran ja sen tuttujen höpötykseen, ajautui seurueen mukana sisään.

Eteishalli oli kuhinaa ja puheensorinaa, kuohuviinitarjoilu yltäkylläinen, baari auki. Virta esitteli hänet työparilleen, runoilija-toimittaja Inka Hilpille. Hilpikin tajusi hänet teeveestä tu-
tuksi ja vaivaantui, tuijotteli lattiaan – Henrik sai vaikutelman että se tuskin oli *Valtakunnansovittelijan* suurimpia faneja. Hän kohotti käteen ilmestynyttä kuohuviinilasia, onnitteli molempia.

– Tuolla on lisää Kivilaakson porukkaa, Virta sanoi työparin jatkettua matkaa, nyökkäsi jonkinlaista sivuhuonetta kohti.

– Pirunkallion Eliittiä?

– Nimenomaan, heh.

Henrik huomasi punatukkaisen naisen tulleen sisään myös, se seisoi yksin ovella, selasi edelleen puhelintaan.

– Kuka toi on, hän kysyi Junnulta.

– Kuka niin? Ai moooi, kiva kun pääsitte –

Virta revittiin toisaalle, Henrik jäi yksin, vilkuilemaan naisen suuntaan. Hän tyhjensi lasinsa ja otti uuden pöydällä olleelta tarjottimelta, hetken epäroityään vielä toisen, kulautti vasemmassa kädessä olevan huikalla tyhjäksi, asetti sivupöydälle. Oikeassa kädessä olevasta lasista cavaa siemaillen hän astui eteishallista gallerian suurempaan huoneeseen.

Virta ja Hilpi olivat kiertäneet Euroopan pakolaisleirejä viime kesänä Nokian säätiön apurahan turvin – nyt ripustetut teokset olivat niin sanotusta Calais’n viidakosta Ranskasta, yhteensä kolmisenkymmentä Junnun ottamaa muotokuvaa leirin asukkaista, suuria värivedoksia, vieressä lyhyt Hilpin muotoilema minämuotoinen teksti, vähän kuin Facebookin *Humans of New York* -sivustolla. Teksteissä ihmiset kertoivat haaveistaan, siitä mitä olivat aikoneet alkaa tehdä tähän maanosaan päästyään, tästä ironinen nimi *Minun Eurooppani*. Tapahtuman sivulle linkatussa Ylen jutussa taiteilijat olivat kertoneet näyttelyn olevan yhteiskunnallisen trilogian ensimmäinen osa, loput kaksi kuulemma pitkälle suunniteltuja jo. Henrik piti ideasta – setti oli konstailemattomuudessaan tyylikäs, koskettava dokumentti, ei yrittänyt olla sen daideellisempi kuin oli.

Henrik kurkkasi olkansa yli, huomasi punatukkaisen naisen lähteneen kiertämään huonetta päinvastaiseen suuntaan kuin hän. Hän tajusi heidän kohtaavan pian ja jännittyi, sähköistyi jotenkin, ohut lihas olkavarressa alkoi nykiä, päässä pöräsi ihanasti. Kohta he seisoivatkin vierekkäin *Piazza*-nimisen kuvan edessä gallerian nurkassa – kuva oli näyttelyn ainoa jossa ei ollut lainkaan ihmisiä, vain muutaman rähjäisen teltan keskelle muodostunut pieni aukio ja siinä palava nuotio iltahämärän aikaan. Hän tarkasteli naista sivusilmällä; tummat, paksut kulmakarvat, söpösti pysty nenä ja ruskeita pisamia sen ympärillä, ylähuulessa nuppineulan nupin kokoinen ulkoneva luomi. Nainen oli niin

lähellä että Henrik haistoi sampoon sen hiuksissa – hän oli äkkiä alakoululainen luokkaretkellä, tunsi hillitöntä, kauhistuttavaa halua ojentaa kätensä silittämään pienen värittömän nukan peittämää käsivartta, tuntea naisen iho sormenselkiä vasten.

Henrik karaisi kurkkua, kävi läpi avausreloja, kun naisen puhelin soi. Se nappasi luurin käsilaukustaan kuin lännensankari aseensa, hämmästyttävällä vauhdilla.

– Mikset sä vastaa? Mä olin *huolissani*. Onko kaikki okei, onko sul– miten niin *unohdit*? Mä *sanoin* sulle –

Nainen lähti kävelemään kohti salia kiivain askelin, jätti Henrikin piazzalle seisomaan, yksin ja pettyneenä, kuohuviini päässä kihisten, olkavarren lihas nykien.

Hän vastusti halua seurata naista, käveli sen sijaan halliin baaritiskille, vaihtoi tyhjän lasin täyteen. Kääntyessään hän oli törmätä tuttuun naistenlehden toimittajaan – se oli tehnyt hänestä henkilökuvan vuosi sitten, kysyi voisiko Valtakunnan-sovittelija kommentoida näyttelyn viestiä jotenkin. Henrik muisti jotain ympäripyöreää, kuinka *Minun Eurooppani* oli tärkeä muistutus siitä miten eriarvoisuudesta johtuvaa hätää oli ajateltava globaalisti, nähtävä kokonaisuudet – Suomi vain osa isompaa palapeliä, käynnissä kuitenkin suurin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan. Kun toimittaja yritti jatkokysymystä Henrik kysyi mahdollisimman kohteliaasti voisivatko he palata asiaan, häntä odotettiin. *Ilman muuta*, nainen nyökytteli suuret korvarenkaat heiluen.

Henrik käveli lasi kädessä sivuhuoneeseen. Siellä oli muutama pienempi valokuva ja viisi lapsuudenkaveria seisoskelemassa korkean pöydän ääressä. Ne tuskin nyökkäsivät kun hän liittyi seuraan, höpötys jatkui keskeytymättä. Ne olivat muka pettyneitä siihen ettei Virta ollut yksin taiteilijana tässä, että Kivilaakson poika joutui *jakamaan* kunnian. Antti Saalasti, kirjallisuuden

kääntäjä, hahmotteli retrospektiiviä jonka nimeksi tulisi *Kaikki Virtaa*, se nauratti oikeastaan vain sitä itseään, *Herakleitos, tajuattekste*. Ile Markkanen, DI, kertoi erehtyneensä lukemaan näyttelystä kertovan Ylen jutun kommenttiosiota ja *voi hyvä luojaj*, Virtaa ja Hilpiä nimitelty muun muassa *eläimiin sekaantujiksi*. Viestintäpäällikkö Anu Oravala kertoi olleensa ensimmäisten joukossa paikalla täällä, jutulleensa Virran kanssa.

– Kuulemma sillä on pesimaila tuolla narikassa. Ihan vaan jos siitä toisesta kuplasta päätetään tulla vieraillemaan.

– Hyi saatana.

– Joo. Se sanoi että aamulla kun ne oli pystyttäneet tätä niin pari maastohousuista epämääräisen näköistä heppua oli käynyt kopsuttamassa ikkunaan. Tälleen näin. Ja vilkuttaneet ja hymyilleet.

– Siis tohon ikkunaan tuolla.

– Niin.

– Onneks mä oon käynyt salilla koko syksyn. Tiedä mihin tässä tänään joutuu.

– Hauskaa on se, että toi ei ole vitsi. Pari vuotta sitten se olis ollut.

– Sekin Steissin homma.

– Ihan sairasta, ei helvetti. Mun systeri sattui olemaan siellä. Se oli noussut metrotunnelista just, nähnyt kun se kundi putos. Hyppypotkulla vittu. Ja *vastarintaliike* asennossa liput liehuen. Olittekste miekkarissa lauantaina.

– Osan aikaa joo.

– Mä en päässyt.

Henrik ei jaksanut keskittyä. Hän oli juuri ennen tänne tuloaan puhunut yhden asiakkaansa kanssa maan räjähdysherkästä nykytilasta, asiakkaalla varmuus siitä että silmitön islamistinen terrori-isku Suomessa olisi vain ajan kysymys, se oli varmuuden

vuoksi alkanut vältellä kaikkia julkisia tiloja ja lopulta ylipäättään ulos lähtemistä. Ja äskeinen punahiuksinen nainen – Henrik oli kummassa tilassa, levoton, ajatukset poukkoilivat, tunne tuttu, kateissa ollut. Jokin naisen liikkeiden nopeudessa, sen kipakkuudessa, sen tuoksussa; hän halusi sen lähelle, kuka se olikin, hän ei ollut ikinä halunnut mitään niin paljon kuin höpötellä nyt sen kanssa, hipaista käsivartta ja ehkä paria muutakin paikkaa, hän halusi *antaa elämän viedä*, kuten toinen asiakas oli siteerannut Tinder-treffikumppaninsa ehdotusta jatkoille lähdestä. Henrik kurkki oviaukosta gallerian suurempaan tilaan.

– Mitä Granlund kuikuilee.

– Ai, en mitään.

– Just selitin mun miehelle että ei varmaan ole ollut lehteä missä sä *et* olis ollut viime aikoina. Mun mies mielti hetken ja sanoi Tuulilasi.

– Mä muuten luin *Sovinnon taian*.

– Mikä on *Sovinnon taika*?

– Mitä *vittua*? Henkan kirja!

– Tuliko sulta *taas* kirja? Sen lisäksi että sä olet telkkarissa joka päivä?

– Ilkka me kuullaan vaikka sä et huutais.

– Se on Granlund hyvä se sun ohjelma, tää uudempi. Parempi kuin se edellinen. Ja sun läpät muutenkin. Mulle tulee John Lennon mieleen.

– *Miten* sulle tulee Henkasta John Lennon mieleen?

– No jotenkin. Rauhan asialla mutta rock'n'roll. Hitto mä oon kännissä. Saanko mä Salla hörpyn sun lasista?

– Hae oma, urpo.

– Keksitkö sä Henrik itse sen ohjelman nimen.

– En, se oli –

– *Valtakunnansovittelija*, ai saatana. Mä olen Hoogee ylpeä

susta. Ja Junnusta! Pirunkalliolle, skool.

Sivuhuoneen oviaukosta näki suoraan ulos jalkakäytävälle – Henrik katsoi sinne ja säpsähti. Siellä, suuren ikkunalasin takana, seisoi hänen punatukkainen tyttönsä musta nahkatakki yllään, kadulla jo. Se asetteli vihreää huivia kaulaansa, vilkaisu vielä sisälle – ja suoraan Henrikiä silmiin. Ja, niin Henrikistä näytti, hymyili samalla pienen, surullisen hymyn, äkkiä tuntui kuin se olisi nähnyt hänet pohjaan saakka, niin kuin ei kukaan pitkään aikaan – tai ehkä koskaan.

– Kuulitsä Henkka?

– Anteeks mitä.

– Kuvataanko toinen kausi? *Valtakunnansovittelijasta?*

– Sori tyypit, mun pitää mennä. Hauskaa iltaa.

Hän käveli kiivain askelin narikkaan, naulakko oli kaatunut, hän ei heti löytänyt trenssitakkiaan, repi sen esiin muiden alta, joutui odottamaan kun porukkaa tulikin kadulta sisään, ja kun hän oli päästä lähtemään joku nyki hihaa, sama suurikorvakorui-nen toimittaja, *oisko sulla nyt hetki Henrik*. Sori mun täytyy, hän mutisi, näki raon ihmisten välissä, oli kadulla.

Hän tiesi jo risteykseen ehtiessään kuinka tässä kävisi – oli tullut pimeää, Helsinginkadun päihdekaruselli pyöri, Hurstin ruoanjakopaikan edessä asfaltilla istui nainen joka raakkui viressä horjuvalle verkkaripusakkaiselle miehelle: *Mää toivon että sää oisit jääny sen REKAN alle saatana!*

Hän oli myöhässä; punatukkaista naista ei näkynyt missään ilmansuunnassa. Ja ehkä niin kuuluikin olla, tietenkin kuului.

Henrik veti syvään henkeä, puhalsi ilman ulos, käveli Brahen-kentän tolपालle ja otti taksin kotiin.

2.

Jostain syystä punahiuksinen nainen ei suostunut jättämään Henrikiä rauhaan. Seuraava päivä oli lauantai; hän heräsi unesta jossa se oli ollut läsnä, tuntui olevan edelleen, tässä huoneessa, hänessä. Hän muisti unesta vain yksityiskohtia – he kaksi, hämärässä ja ahtaudessa joka toi mieleen vaatehuoneessa piilottelun jostain lapsuudesta; tukahdutetut, pienet äännähdykset, sen reisien iho kananlihalla, hän niiden välissä. Henrik nousi sängystä kalsarit pullotellen, tarkisti että oli yksin, meni takaisin peiton alle ja masturboi, nousi ja meni suihkuun.

Suihkun jälkeen olo oli kevyt mutta miedosti darrainen, hän oli unohtanut juoda vettä eilen. Ulkona oli hämärää vielä, kello kohta kahdeksan. Henrik täytti arkkitehti-isoisänsä 1950-luvulla suunnitteleman *Helios*-kannun vedellä, makaili siitä suoraan hörppien olohuoneen sohvalla, luki Hesarin paperilta, silmäili sitten puhelimesta Ylen, BBC:n, Guardianin ja New York Timesin sovellukset. Briteissä Farage sai kritiikkiä, britit Brexitiin lietsottuaan se oli nyt jättämässä Ukipin; ja Venäjä pommitti Aleppoa, siviileistä piittaamatta tietenkin. Rauhan Nobel näytti menneen Kolumbian Santosille – sovittelijan palkitsemisen Henrik päätti ottaa rohkaisuna omillekin hommilleen. Hetken hotsitti kurkata pimeälle puolelle, mitä vaihtoehtomediaissa tänään meuhkattiin, mutta Henrik antoi olla, säästi itseään viikonlopun kunniaksi. NY Timesin kulttuuriosiossa oli pitkä juttu naisen kehosta taiteen objektina, ylipäättään miehisen *Katseen* kohteena, ja Henrik tunsi pistoksen – eikös hänkin ollut eilen syyllystynyt tähän, tavallaan, juossut kadulle naisen perään koska se oli *hyvännäköinen*. Hän puisti päätään ja rykäisi kovaäänisesti vaikka oli yksin, nousi ja painoi espressokoneen

pörisemään. Ehkäpä jos ottaisi asian puheeksi tuotantoyhtiön palaverissa ensi viikolla, naisen objektisoitu ja alistettu keho, aseelman ahdistavuus, hänelläkin siitä asiakkaiden tarinoiden kautta runsaasti kokemusta, vaikka sitten toisen käden. Mallalla voisi olla idiksiä miten teemasta tehdään telkkaria.

Punahiuksinen nainen palasi mieleen iltapäivällä hänen tehdessään töitä – kolumniaihioiden vapaamuotoinen pallottelu keittiönpöydän ääressä sujui vielä okei, asiakkaiden hoitojen suunnittelu ja meileihin vastailukin. Mutta pakollisen laskutuksen yksitoikkoisuus – kohta hän huomasi pyörineensä toista tuntia Facebookissa *Minun Eurooppani* -tapahtuman sivuilla, rullaili läpi kaikki 4686 tapahtumasta kiinnostunutta, siihen osallistuvaa ja kutsuttua. Hänen intohimonsa hämääkö kohdetta ei löytynyt, tosin niistä jotka käyttivät profiilikuvana esimerkiksi lapsen piirrosta, eläintä hattu päässä tai jotakin miljoonasta samannäköisestä mökkimaisemasta ei tietysti voinut olla varma. Ja olihan sekin mahdollisuus ettei nainen vain kuulunut niihin kahteen miljardiin jotka Zuckerbergin imperiumia päivityksillään ja peukutteiluillaan ylläpitivät.

Henrik käveli makuuhuoneeseen, makaili sängyllä, ajatteli naista, katsomassa häntä gallerian lasin läpi. Hän kuvitteli heidät sänkyyn taas; nainen toivoi että hän öljyisi sen kropan ja kun muuta ei ollut he käyttivät oliiviöljyä, toimitus oli itse asiassa tapahtunut Mirellan kanssa joskus heidän suhteensa alkuaikoina, Katajanokan kaksiossa varmaankin. Sängyllä vielä maaten Henrik tarttui puhelimeen ja soitti opiskelukaverilleen Rutaselle, pyysi että he siirtäisivät illallistapaamisen Rivolista Cellaan. Rutanen sanoi okei mutta miksi, Henrik lasketteli paikan vain tulleen pitkästä aikaa mieleen. Jostain oli lähdeittävä jos halusi naisen löytää, Cella ja galleria melkein vierekkäin.

Cellassa Rutanen kertoi kehittelemästään netin vihapuheen

siivoamiskampanjasta (työnimi *Älä sano mitä sattuu*), johon se oli viikko sitten saanut seurakunnalta rahaa *triplasti* sen mitä haki, epäili Asema-aukion tapahtumien järkyttäneen kirstunvartijat, sentään presidentin väliintulo ja kaikkea. Rutanen halusi Henrikin mukaan promoamaan ja suunnittelemaan kamppista – *yhdestä feministisestä ajatushautomosta tulossa porukkaa, ja Fobba poliisista, sinun hommat sopis tähän hyvin, oot kuitenkin saanut osasi näistä.*

Henrik nyökytteli, myönteli, ajatus harhaili. Tuolla jossain, ikkunoiden takana, syysillan pimeydessä istui hänen punatukkainen tyttärensä, siemaili juomaansa tai närppi ruokahaluttomana ruokaansa ja katseli ulos samaan lokakuiseen iltaan, yksinäisenä ja jotakuta kaivaten, häntä. Kuka se oikein oli? Oliko hän tavannut sen joskus, mielestään ei? Pitäisi soittaa Junnulle. Henrik mietti oliko missään enää ilmoituksia kuten lehdissä entisaikaan tai telkkarin yöchateissa – *Sinä ihana punatukka! Katseemme kohtasivat Ruuti-galleriassa 7.10.2016. Otathan yhteyttä, nimim. Se Vaalea Uros.*

Rutanen humaltui aina niin nopeasti että se vaikutti näytellyltä, alkoi pyydellä häntä baarikierrokselle; Henrik suostui yhdelle Tenho Restobariin. Mutta kun gallerian naista ei – kummallista kyllä – näkynyt sielläkään, hän tuli järkiinsä, näki naurettavuutensa ja synkistyi, poistui vastusteluista huolimatta. Rutanen yritti kaikkensa saadakseen hänet jäämään, muisteli olleensa kantamassa sammunutta Henrikiä yhdeksänkymmentäluvun lopussa alas Uuden ylioppilastalon rappusia, *nyt vähän sellasta henkeä peliin Granlund hei.*

Sunnuntaina Henrik heräsi siihen että Sofia kilkutteli keittiössä. Hän ilahtui niin että meni ja rutisti sitä, painoi posken poskea vasten, hänen tyttärensä, kiistatta parasta mitä hänellä oli. So-

fia haukotteli, kysyi milloin hän oli tullut, oli itse palannut Tunturin luota jo alkuillasta ja nukahtanut heti kymmenen jälkeen, ne olivat lukeneet koko eilisen päivän yhteiskuntaopin kokeisiin.

– Mitä Tunturille kuuluu, Henrik kysyi.

– Mitäs sille. Parempaa.

– Hyvä. Kertokaa jos mä voin vielä jotenkin auttaa.

– Joo.

Sofian tyttöystävä oli joutunut ahdistelun uhriksi huhtikuussa Tavastialla jossa se oli ollut väärillä papereilla; tuntemattomaksi jäänyt kundi lähtenyt raahaamaan sitä miesten vessaan. Tunturi oli onnistunut pyristelemään irti mutta järkyttynyt tietenkin, vanhemmat pyytäneet Henrikiä suosittelemaan jotakuta terapeuttia.

Henrik irvisti katsellessaan Sofian paloittelevan avokadao isoimmalla mahdollisella leipäveitsellä; sen liikkeet olivat keittiöpuuhissa edelleen kuin neljävuotiaan, minä hetkenä hyvänsä se olisi peukaloa köyhempi. Hän kääntyi pois, päätti olla sanomatta mitään koska tiesi sen vain ärsyttävän Sofiaa, latoi tykötarpeita ruokapöytään.

Sunnuntaiaamun brunssi oli muodostunut rutiiniksi niiden puolentoista vuoden aikana, jotka he olivat kahdestaan asuneet. Henrikistä oli hellyyttävää, että tästä sanattomasta sopimuksesta pidettiin niin tiukkaan kiinni, että hänen seitsemäntoistavuotias, itsenäinen ja sosiaalisesti aktiivinen lukiolaistytäreensä oli pyytämättä ja pakottamatta paikalla näinä aamuina. Syystä tai toisesta se *halusi* viettää aikaa isänsä kanssa, tämän verran nyt ainakin – töissä tapaamiensa perheiden kautta Henrik tiesi ettei paljon enempää voinut toivoa.

He joivat pitkään kauramaidolla höystettyä espressoa ja soivat toisilleen Spotifysta biisejä, *sunnuntaidiskoksi* oli tuokiota alettu kutsua. Tämä oli Henrikin viikon kohokohtia – hän oli

alkanut valita kappaleita valmiiksi näitä aamuja ajatellen, niin kai Sofiakin. Tällä kertaa hän soitti sille pari vuotta sitten kuolleen Mark ”Linde” Lindbergin 1980-luvun rockbändiä Mercury Flamesia, selitti asuneensa lapsena yhtyeen alkuperäisen kitaristin Zeus Vuorisen naapurina Kivilaaksossa, kitaristin poika ollut luokkaa alempana koulussa. Sofia nyökytteli, sanoi hänen viikko sitten valitsemansa Carole Kingin biisin tuoneen mieleen tämän, klikkasi Rihannan ja Mikky Ekkon *Stayn* soimaan. Henrik kuunteli biisin ajatuksella, joutui äkkiä taistelemaan kyyneliä vastaan.

– Hyvä biisi.

– Eiks ookin. Eikä toi sun valintakaan – tommosta perusrokkia. Mut ihan hyvää, suomalaiseks. Hei muuten.

– No.

– Puhuiko – puhuiko äiti sun kanssa.

– Niinku mistä.

Hän katsoi Sofiaa, se takaisin, tutkivasti jotenkin.

– Ää, siis siitä pöytävarauksesta. Että oothan muistanut tehdä.

– Ai? Ei se ole soittanut. Mut kyllä mä muistin.

– Hyyvä homma, sanoi Sofia ja nousi pöydästä, otti Hesarin ja meni sohvalle sen kanssa. Henrik ajatteli tässä olevan joutain erikoista, antoi olla. Hän seurasi Sofiaa, istui nojatuoliin, se ojensi hänelle B-osan, he lueskelivat Miles Davisin soudessa. Sofian mentyä suihkuun Henrik katseli ikkunasta näkyvää taivasta, huomasi miettivänsä millaista tämä kaikki olisi gallerian naisen kanssa, sunnuntaiaamut. Ehkä kävelyille Kaivariin, Caruselissa salaattit; he kertoisivat toisilleen elämiensä tarinoita, tekisivät niistä hitaasti yhteisiä. Ja nainen pysäyttäisi hänet rantabulevardilla purjeveneiden luona, lintujen kaaret, pilvinen päivä, sora ratsisi jalkojen alla kun se tarttuisi häntä takinhihasta ja vetäisi kiinni itseensä, tuoksuisi kahvilta ja röökiltä ja sitten sen tuhma kieli hänen suussaan.

Sofia sanoi lähtevänsä Tunturin luo, Henrik lähetti koko perheelle terveisiä. Yksin jäätyään hän kaivoi puhelimen esiin, soitti Juhana Virralle. Jotakin itäeurooppalaista kieltä puhuva nainen kertoi ettei numeroon saatu yhteyttä. Hän kävi Facebookissa Junnun profilissa, se oli päivittänyt eilen illalla: *Budapest. Tutustumassa maailman vanhimman ammatin harjoittajiin.*

Hän mietti hetken WhatsApp-viestiä, *kuka se oli se mimmi teidän näyttelyssä*, mutta se tuntui niin turskilta että hän heitti luurin sohvalle ja meni suihkuun. Sieltä tultuaan hän istui kylpytakissa nojatuoliin, laittoi *Stayn* uudestaan soimaan. Kappale oli pianovetoinen balladi, yksinkertaisen taitava, osui suoraan hermoon, johonkin. Henrik huomasi äkkiä taistelevansa itkua vastaan ja senkin mitä tällainen herkistyminen aina herätti: halun potkia paikat *vittu paskaksi*. Hän istui silmät kiinni niin kauan kuin oli tarpeen, hyväksyi nämä tunteet ja ajatukset, kaiken.

3.

Nelisen vuotta sitten, samoihin aikoihin kun sai valmiiksi toisen psykoterapiatutkintonsa, Henrik oli alkanut viritellä erilaisia laajemman yhteiskunnallisen vaikuttamisen projekteja. Koulutustensa yhä raivokkaamman markkinoinnin lisäksi hän oli ruvennut tarjoamaan itseään kolumnistiksi lehtiin, ja teksteistä positiivista palautetta saatuaan ideoinut tutun tuottajan kanssa tosi-tv-ohjelman, jossa julkkikset ikään kuin hänen asiakkainaankävivät läpi parisuhdettaan, mennyttä tai nykyistä. Nelonen oli ostanut formaatin, ja palaset loksahdelleet kohdalleen.

Parisuhteen anatomiasta tuli nopeasti supersuosittu, se pesi muun muassa MTV3:n samaan aikaan aloittaneen ja tavallaan samaan genreen kuuluvan, ulkomaiseen formaattiin perustuvan

Ensitreffit alttarilla -ohjelman katsojaluvuissa menen tullen.

*Parisuhteen anatomia*ssa kierreltiin kulloisenkin suhteen kannalta tärkeissä paikoissa; Henrikin johdolla pariskunnat kävivät läpi sitä mihin olivat toisessa rakastuneet, mitä olivat tältä oppineet, mikä oli heidän teoriasa siitä miksi suhde jatkui tai miksi se loppui, mitä olisi voinut tehdä toisin, mitä voisi *nyt* tehdä toisin. Tuotanto- ja käsikirjoitustiimi osasi työnsä, samoin Henrik juontajana, suurilta tunteilta ei ollut mahdollista välttää kuvauspaikoilla tai kotikatsomoissa. Henrik oli saanut valtaavan määrän positiivista palautetta persoonastaan ja työtavoistaan – sekä osallistujapariskunnat että katsojat kuvailivat häntä muun muassa *turvalliseksi ja luotettavaksi, sujuvasanaiseksi ja mitään hätkähtämättömäksi, huumorintajuiseksi ja hurmaavaksi. Sellainen ihana, miehekäs vilkkusilmä*, oli vastikään perusteltu Eeva-lehden *Suomen seksikkäin mies* -äänestyksessä, jossa Henrik sijoittui kokoomusministerin jälkeen toiseksi. Henrik oli saamastaan vastaanotosta ilahtunut, vaikka henkilökohtaisella tasolla se oli samantekevää – ainakin niin hän sekä itselleen että muille kertoi. Haastatteluissa hän ei peitelletyt taka-ajatustaan ohjelman ja sen tuoman julkisuuden suhteen – *Parisuhteen anatomia*kin oli lopulta vain yksi väline tuoda laajempaan tietoisuuteen inhimillisen vuorovaikutuksen parantamisen keinoja, aihe jonka parissa hän oli psykoterapiavastaanotollaan ja kouluttajana ja luennoitsijana työskennellyt viisitoista vuotta, ylikin. Kuten koulutuksissa ja kolumneissa, Henrik ammensi ohjelmassa kognitiivisesta käyttäytymisterapiasta ja tunnekeskeisestä paripsykoterapiasta, esitteli mindfulnessia ja myötätuntokeskeistä terapiaa, Marshall Rosenbergin myötäelävän vuorovaikutuksen teoriaa ja sovittelun ajatuksia laajemminkin, käytti usein myös ratkaisukeskeisen psykoterapian ja -valmennuksen menetelmiä. Parasta palautetta oli se, että niin monet kertoivat ymmärtävänsä

itseään, vuorovaikutustapojaan ja parisuhdettaan paremmin ohjelmaa katsottuaan. Julkisten tahojen tunnustukset lämmittivät totta kai myös; muun muassa Suomen Pariterapeuttiliitto, Kansainvälinen Rauhanfoorumi ja Mielenterveystyön Valtakunnallinen Valopilkkusäätiö (MTVVS) olivat hänet viime vuonna palkinneet. Nuoremmalle väelle Henrik oli luultavasti tutuin *Hei, hengitellääs vähän* -hokeman isänä, oli tajuamattaan toistanut sanat *Parisuhteen anatomias*sa ennen lyhyttä hengittämisharjoitusta niin moneen kertaan että joku neropatti oli havainnut viraalihitin ainekset. Nimimerkki Teiresiaan tekemässä YouTube-videossa Henrikin ääni toisteli hokemaa menevän rumpubittin päällä; viimeksi kun hän oli tarkistanut, videolla oli katselukertoja puolitoista miljoonaa.

Parisuhteen anatomian kaksi kautta oli esitetty keväällä ja syksyllä 2015; viime kevään 2016 kanava oli pyörittänyt uusintoja. Samalla oli kuvattu tänä syksynä alkanutta *Valtakunnansovittelijaa*, sekin Henrikin tuotantoyhtiön kanssa ideoima – hänen johtamansa tiimi ratkoi umpisolmuun ajautuneita ihmis- ja perhesuhteita ympäri Suomen, taka-ajatuksena esitellä sovittelun ja sovinnon tekemisen keinoja sekä alan ammattilaisia. Aihe oli turvapaikanhakijakriisin kanssa painiskelevassa Suomessa polttavan ajankohtainen, ohjelma herättänyt mukavasti hymistelevää keskustelua. Ensimmäisten jaksojen katsojaluvut lupailivat sille vähintään samanlaista suosiota kuin *Parisuhteen anatomialle*. Töitä Henrikillä oli riittänyt myös kirjoittajana: Ylen nettisivujen, Psykoterapeutti- ja Emilia-lehtien säännöllisten kolumnien lisäksi molemmat tv-sarjat olivat saaneet kirjan kaverikseen. *Parisuhteen anatomia* oli julkaistu joulumarkkinoille 2015; *Sovinnon taika*, tavallaan kaiken hänen oppimansa ja opettamansa summaava opus vähän yli kuukausi sitten. Jälkimmäinen hävetti Henrikiä – se oli pantu kasaan liian nopeasti, julkaisu olisi